

Doctorand Locotenent colonel inginer DIACONU I. Ion-Bebe

TEZĂ DE DOCTORAT

**TEMA: PREGĂTIREA ECONOMIEI ȘI A TERITORIULUI
PENTRU APĂRARE. ACTUALITATE ȘI ORIENTĂRI DE
PERSPECTIVĂ**

Conducător de doctorat:

Col (r.)prof.univ.dr.

Sorin PÎNZARIU

Teză elaborată în vederea obținerii titlului de
DOCTOR în „ȘTIINȚE MILITARE”

- BUCUREȘTI, 2017-

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

CUPRINS	3
INTRODUCERE	7
CAPITOLUL I. DETERMINĂRI RELAȚIONALE PRIVIND BINOMUL POTENȚIAL ECONOMIC NAȚIONAL - POTENȚIAL ECONOMIC DE APĂRARE AL ROMÂNIEI	15
1.1. Impactul schimbărilor militare din spațiul euroatlantic, asupra sistemului național de apărare al României	16
1.1.1. Riscuri, amenințări și vulnerabilități la adresa securității spațiului euroatlantic.....	17
1.1.2. Aspecte generale privind conceptul de apărare și rolul acestuia în asigurarea securității naționale și internaționale.....	36
1.1.3. Planificarea apărării României, în acord cu noile tendințe din spațiul internațional	40
1.2. Pregătirea economiei naționale pentru apărare	47
1.2.1. Potențialul economic național în actualul context global. Factorii economici care influențează securitatea națională.....	50
1.2.2. Potențialul economic național de apărare	74
1.2.3. Industria de apărare a României, componentă strategică a economiei naționale	77
1.2.4. Determinări privind necesarul de resurse pentru susținerea efortului de apărare a țării	86
CAPITOLUL II. ABORDĂRI MANAGERIALE ALE PREGĂTIRII ECONOMIEI NAȚIONALE ȘI A TERITORIULUI PENTRU APĂRARE (PENTA¹)	105
2.1. Delimitări privind managementul științific și organizațional	106
2.1.1. Evoluția conceptului de management științific la nivel internațional și în România.....	106
2.1.2. Considerații privind procesul de management organizațional	109
2.1.3. Caracteristici ale funcțiilor managementului organizațional	114
2.2. Planificarea și organizarea activității de PENTA	128
2.2.1. Planificarea activității de PENTA	129
2.2.2. Organizarea activității de PENTA.....	145
2.3. Coordonarea și controlul activității de PENTA	151
2.3.1. Coordonarea activității de PENTA.....	152
2.3.2. Controlul activității de PENTA.....	155
2.3.3. Controlul intern/managerial în cadrul ANRSPS	163

¹ PENTA este abrevierea adoptată de către autorul prezentei lucrări pentru pregătirea economiei naționale și a teritoriului pentru apărare având în vedere prezenta abordare la nivel național (N) și abrevierea PETA utilizată în cadrul „Cursului postuniversitar de dezvoltare profesională continuă, conducerea în domeniul pregătirii economiei și teritoriului pentru apărare” desfășurat în cadrul Universității Naționale de Apărare „CAROL I”;

CAPITOLUL III. ROLUL OPERATORILOR ECONOMICI ÎN PENTA. ACTUALITATE ȘI ORIENTĂRI DE PERSPECTIVĂ.....	171
3.1. Capacitatea operatorilor economici de asigurare cu bunuri și servicii pentru PENTA	172
3.1.1. Agenții/operatorii economici din economia națională. Definiții și terminologii	173
3.1.2. Operatorii economici și domeniile de PENTA	176
3.1.3. Asigurarea resurselor pentru PENTA prin sistemul de priorități, rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public	191
3.2. Selecția operatorilor economici pentru activitatea de PENTA	214
3.2.1. Profilul și dispunerea pe teritoriul României a operatorilor economici implicați în activitatea de PENTA	215
3.2.2. Criteriile de selecție a operatorilor economici pentru PENTA.....	225
3.3. Capacitatea operatorilor economici de PENTA în cadrul scenariului de regionalizare a teritoriului României. Studiu de caz: pregătirea economiei și a teritoriului pentru apărare în județul Giurgiu.....	232
3.3.1. Capacitatea operatorilor economici în cadrul scenariului de regionalizare a teritoriului României	233
3.3.2. Potențialul județului Giurgiu privind pregătirea economiei naționale pentru apărare.....	237
3.3.3. Studiu de caz: PENTA în județul Giurgiu, în cadrul scenariului de regionalizare a teritoriului României	244
CONCLUZII ȘI PROPUNERI	259
Lista cu abrevieri și acronime	283
Listă lucrări publicate de doctorand	285
BIBLIOGRAFIE	287
I. LEGI, ORDONANȚE ȘI HOTĂRĂRI DE GUVERN	287
II. REGULAMENTE ȘI INSTRUCȚIUNI MILITARE ROMÂNEȘTI.....	289
III. REGULAMENTE ȘI INSTRUCȚIUNI MILITARE STRĂINE	290
IV. LUCRĂRI DE AUTORI ROMÂNI	291
V. LUCRĂRI DE AUTORI STRĂINI	292
VI. SURSE WEB	293
VII. REVISTE	294
VI. DOCUMENTE DE REFERINȚĂ.....	295
LISTĂ ANEXE	297

CUVINTE CHEIE: apărare națională, mobilizare, război, securitate, economie, globalizare, industrie de apărare, strategie națională, infrastructură teritorială și critică, management organizațional, control intern/managerial, standarde de evaluare, operator economic, trecerea graduală de la starea de pace, resurse pentru apărare, rechiziții de bunuri și servicii, sistem de priorități, rezerve de stat și de mobilizare, efort de apărare, regionalizarea teritoriului.

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Pe plan global, tendința continuă de supremație asupra resurselor energetice, acțiunile intempestive și iraționale ale unor organizații teroriste și criminale, corupția, evoluția rapidă a armelor de distrugere în masă și circulația rapidă a informațiilor, contribuie la existența unui mediu marcat profund de instabilitate în sectorul securității fiecărui stat.

În acest context, ca măsură de gestionare a riscurilor la adresa securității, statele lumii au ales să-și mărească influența asupra mediului de securitate internațional prin încheierea unor alianțe, tratate, convenții sau înțelegeri, istoria fiind în măsură să ne furnizeze rezultatele care nu au fost întotdeauna cele scontate.

Statutul de țară membră a unei organizații puternice, generează evident beneficii și oportunități de dezvoltare în plan economic, social și de stabilizare a mediului de securitate la nivel local și regional, dar pe de altă parte creează pentru aceea regiune o graniță cu potențiali actori rivali pe scena politică a lumii.

În ultimii ani, se poate observa o amplificare a eforturilor pentru edificarea stabilității și instaurării păcii în Balcani, în Orientul Mijlociu și în Africa, prin extinderea securității către granițele cu potențiale pericole, respectiv atragerea de state noi în organizații de tip democratic cum sunt: *Organizația Tratatului Atlanticului de Nord* (NATO), *Uniunea Europeană* (UE), *Organizația națiunilor unite* (ONU), *Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa* (OSCE), *Consiliul Europei* etc.

Integrarea în aceste organizații, implică ca fiecare națiune să participe activ la extinderea sferei de acțiune prin planificarea apărării teritoriului național cât și internațional prin acțiuni militare în teatrele de operații.

România, în planul relațiilor internaționale prin obiectivele de politică externă își manifestă disponibilitatea de participare activă la deciziile politice, economico-militare de nivel zonal și local în cadrul NATO, UE și în alte acțiuni de securitate din care face parte.

Poziția geostrategică a țării noastre, la granița de sud-est a Europei Centrale, evidențiată mai mult prin dimensiunea economică, reprezintă un factor de stabilitate în zonă având un rol bine determinat în îndeplinirea obiectivelor de securitate de nivel european și euroatlantic.

Perioada post aderare la aceste organizații, a reprezentat pentru statele membre o contribuție substanțială la consolidarea capacității de apărare individuală și colectivă și a valorilor fundamentale ale democrației.

Acest atribut de „[...] *exercitare a dreptului la auto-apărare individuală sau colectivă...*”² impune ca statele membre să se preocupe de modernizarea sistemelor militare existente, de pregătirea structurilor de rezervă și a sistemelor de mobilizare respectiv de perfecționarea economiilor naționale pentru apărare.

Un rol în acest sens îl deține PENTA care reprezintă o componentă a securității naționale având la bază prevederile Constituției României.

PENTA, reprezintă în opinia noastră o **temă de cercetare** de real interes având în vedere că această activitate se stabilește și se desfășoară din timp de pace prin valorificarea potențialului economic și uman, în scopul satisfacerii cu resurse a nevoilor de apărare și de asigurare a continuității proceselor socio-economice, la instaurarea stării de mobilizare sau de război.

Instituția din România cu responsabilități în îndeplinirea obiectivelor pe linie de PENTA este Guvernul care „[...] *coordonează activitatea ministerelor și a celorlalte autorități ale administrației publice pentru realizarea măsurilor de asigurare a capacității de apărare a țării*”³, prin Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale (denumită în continuare ANRSPS) aflată în subordinea Ministerului Afacerilor Interne (denumit în continuare MAI).

Actualitatea cercetării activității de PENTA, este justificată prin următoarele argumente:

- necesitatea manifestată de către Statul Major General (conform legislației actuale Statul Major al Apărării) în anul 2014, prin transmiterea Școlii

² Carta Națiunilor Unite, San Francisco, din 26 iunie 1945, art. 51;

³ Legea nr. 45 din 1 iulie 1994 (actualizată la data de 6 mai 2011), a apărării naționale a României, art. 32, lit. a);
5 din 22

doctorale din cadrul Universității Naționale de Apărare „CAROL I”, a „Listei cu temele prioritare de cercetare” respectiv a temei „Pregătirea economiei naționale și a teritoriului pentru apărare. Actualitate și orientări de perspectivă”⁴ încadrată la domeniul „Științe militare”;

- provocările sistemului capitalist pentru un stat democratic ca România, bazat în principal pe o economie de piață al cărei capital este în general privat și aflată în relații de interdependență cu potențialul de apărare al țării;

- supremația operatorilor economici cu capital străin asupra unor sectoare economice de interes pentru sistemul național de apărare (denumit în continuare SNA) datorită cadrului legislativ favorabil acestora, în detrimentul celor cu capital autohton;

- necesitatea asigurării la nivel național a unei dezvoltări echilibrate a potențialului economic și uman în vederea eficientizării proceselor de trecere graduală de la starea de pace la starea de mobilizare sau de război, fără întreruperea proceselor socio-economice.

Scopul principal al acestei lucrări de cercetare este de a prezenta pe baza unei abordări moderne și multidisciplinare importanța și necesitatea perfecționării activității de PENTA, în vederea identificării unor rezultate științifice relevante care printr-o interpretare și o valorificare corespunzătoare, să asigure orientări de perspectivă și un plus de valoare SNA.

Ipotezele de cercetare care au stat la baza alegerii temei tezei de doctorat, sunt următoarele:

- dezvoltarea statului român ca stat european și euroatlantic, presupune amplificarea preocupărilor de modernizare a sistemelor militare cu accent deosebit pe rolul structurilor de rezervă, al sistemelor de mobilizare și de perfecționare a economiilor naționale pentru apărare;

- potențialul economic de apărare din timp de pace prin adaptarea la mediul economic în situații de criză, mobilizare sau război, poate satisface nevoile

⁴ Lista cu temele prioritare de cercetare propuse pentru Școala doctorală din cadrul Universității Naționale de Apărare „CAROL I”, transmisă de Statul Major General cu adresa înregistrată la nr. G₂-149 din 14.04.2014, domeniul Științe militare, nr. crt. 2, p.1;

de apărare ale țării, la standardele impuse de strategia militară, fără întreruperea proceselor economico-sociale.

În realizarea prezentului demers științific, au fost stabilite următoarele **obiective de cercetare**:

1. analizarea relațiilor de interdependență între binomul potențial economic național și potențialul economic de apărare, în scopul evidențierii unor cunoștințe științifice relevante privind activitatea de PENTA;

2. abordarea din punct de vedere managerial a activității de PENTA, în vederea evitării paralelismelor și a duplicărilor în vederea gestionării în condiții de performanță a situațiilor de urgență, asediu, mobilizare sau război;

3. evaluarea operatorilor economici în privința capacității profesionale, pentru satisfacerea nevoilor SNA și asigurarea continuității proceselor socio-economice, la declararea stării de mobilizare sau de război fără a se aduce atingere securității sau intereselor țării.

Pentru realizarea acestor obiective, am definit următoarele **direcții de cercetare**, astfel:

- identificarea principalelor amenințări și oportunități la adresa securității naționale și regionale;
- analiza componentelor SNA și a rolului acestuia în asigurarea securității naționale sau transfrontaliere;
- rolul pregătirii economiei pentru apărare. Aspecte privind potențialul economic național și factorii economici care influențează securitatea națională;
- analiza potențialului economic de apărare și a industriei naționale de apărare;
- delimitări privind necesarul pentru asigurarea capacităților și a stocurilor de resurse în sprijinul SNA, la declararea stării de mobilizare sau de război;
- determinări privind managementul științific și organizațional; Aspectele generale care au determinat evoluția funcțiilor de bază ale managementului;

- analizarea conceptului de control intern/managerial; Evaluarea standardelor de evaluare a gradului de conformitate a unui sistem propriu de control intern/managerial specific entităților publice;

- determinări privind exercitarea funcțiilor de planificare și organizare a activității de PENTA; Analizarea documentelor de planificare, a subdiviziunilor organizatorice și a resurselor necesare desfășurării acestora;

- analizarea funcțiilor de coordonare și control ale activității de PENTA; Determinări privind planificarea și desfășurarea controlului executat de către ANRSPS, în domeniul PENTA;

- evaluarea gradului de conformitate a sistemului de control intern/managerial al ANRSPS respectiv a stadiului de implementare a standardelor specifice entităților publice;

- analizarea capacității operatorilor economici de asigurare cu bunuri și servicii în scopul PENTA; Asigurarea resurselor pentru apărare, prin sistemul de prioritate, rechizițiile de bunuri și servicii inclusiv prin mobilizarea sau chemarea forței de muncă în interes public;

- stabilirea criteriilor de selecție a operatorilor economici pentru satisfacerea nevoilor SNA, prin activitatea de PENTA respectiv consolidarea securității țării;

- evaluarea capacității operatorilor economici de PENTA prin scenariul de regionalizare a teritoriului României; Studiu de caz: evaluarea PENTA din județul Giurgiu.

În realizarea acestui demers științific, am structurat teza pe trei capitole, în cadrul cărora prin utilizarea unor metode de cercetare specifice (analiza diagnostic, clasificarea, observarea, metoda descriptivă, raționamentul, analiza comparativă, metoda SWOT, prezentarea descriptivă etc.) am asigurat îndeplinirea obiectivelor propuse.

Capitolul I, intitulat *„Determinări relaționale privind binomul potențial economic național - potențial economic de apărare”*, prezintă aspecte relevante asupra mediului de apărare a României, ca urmare a schimbărilor militare

din spațiul euroatlantic. De asemenea, în cadrul acestuia au fost evidențiate relațiile de interdependență între potențialul economic național și potențialul economic de apărare respectiv a mediului de securitate național. Securitatea națională, definită ca rezultat al interacțiunilor între anumite domenii de activitate (politic, economic, social, informațional, religios, mediu, militar etc.) cunoaște diferite forme de evoluție (normalitate, urgență, asediu, mobilizare sau război).

Relevante în acest capitol sunt și rezultatele analizei elementelor definitorii ale activității de PENTA, a potențialului economic național și de apărare respectiv a factorilor economici care influențează securitatea națională.

Studiul industriei de apărare, componentă strategică a economiei naționale, a constituit de asemenea o direcție de cercetare în cadrul acestui prim capitol.

În final, a fost analizat și modul de stabilire a necesarului de resurse, a capacităților și a stocurilor care pot fi asigurate din economia națională, atât pe timp de pace cât și pe timp de război.

Prin metodele de cercetare utilizate, am evidențiat următoarele informații științifice, astfel:

- contextul actual oferă pericole cu o textură complexă, datorită apariției alături de actorii statali, a actorilor non-statali sau para-statali;
- sistemul național de apărare (SNA), prin structurile de conducere, forțele de apărare, resursele și infrastructura teritorială necesită să fie adaptat continuu la opțiunile de politică externă pentru a fi în măsură să răspundă cu succes la orice situație extremă;
- modernizarea SNA presupune ridicarea nivelului de pregătire a economiei naționale pentru apărare (PENA);
- PENA implică toate ramurile și sectoarele economiei naționale, precum și întreaga infrastructură economico-socială;
- valorificarea potențialului economic și uman din timp de pace, asigură trecerea graduală a economiei naționale la starea de mobilizare sau de război;
- principala vulnerabilitate a activității de PENA o reprezintă factorii care influențează potențialul economic și securitatea națională, atât pe timp de pace

cât și la declararea stării de mobilizare sau război.

- fenomenul de globalizare, generează numeroase efecte negative asupra siguranței statale și transfrontaliere;

- asigurarea unei securități regionale sau naționale, nu poate exista fără asigurarea unei dezvoltări economice durabile;

- industria de apărare, componentă strategică a economiei naționale, parcurge o etapă de reorganizare și modernizare în sensul de a redeveni competitivă pe piața externă și generatoare de profit;

- SNA este asigurat cu resurse prin sistemul de priorități, rechizițiile de bunuri și servicii inclusiv prin mobilizarea /chemarea forței la locul de muncă în interes public;

- economia la mobilizare sau război presupune îndeplinirea unor criterii de performanță care se realizează în principal prin operatorii economici de profil.

Obiectivul de cercetare nr. 1, considerăm că a fost îndeplinit integral, prin faptul că au fost identificate informații științifice relevante în ceea ce privește relațiile de interdependență între binomul potențial economic național și potențialul economic de apărare care pot aduce un plus de valoare activității de PENTA.

Capitolul II, intitulat „*Abordări manageriale ale pregătirii economiei și a teritoriului pentru apărare*”, a debutat cu o analiză comparativă a conceptului de management științific și organizațional în scopul facilitării înțelegerii modului de integrare a funcțiilor de planificare, organizare, coordonare și control din timp de pace, în cadrul sistemului de PENTA.

Modul de transpunere al funcțiilor de coordonare și de control în cadrul activității de PENTA, asigură posibilitatea emiterii unor opinii relevante cu privire la măsurile și acțiunile specifice care pot fi întreprinse din timp de pace ca reacție la potențialele amenințări la adresa SNA. Acestea se adresează autorităților competente care, prin utilizarea în condiții de performanță a resurselor economice și umane, pot îmbunătăți modul de asigurare a nevoilor de apărare și de funcționare a mediului economico-social, în situații de urgență, asediu, mobilizare sau război.

Pe baza apartenenței componente de bază a SNA, activitatea de PENTA se identifică cu entitatea publică al cărei sistem propriu de control intern/managerial poate fi evaluat asupra gradului de conformitate prin standardele specifice reglementate la nivel național.

Metodele de cercetare utilizate în cadrul acestui capitol au fost: clasificarea, observarea, prezentarea descriptivă, raționamentul, analiza comparativă, analiza de conținut, analiza diagnostic și statistică.

Principalele rezultate ale cercetării sunt următoarele:

- procesul de management, are un caracter ciclic, se derulează într-o succesiune logică și se exercită prin funcțiile de planificare, organizare, coordonare, antrenare și control;
- în cazul entităților publice din România, funcția de control dobândește o nouă valență prin controlul intern/managerial definit ca un proces complex exercitat prin funcțiile specifice managementului organizațional;
- în cadrul activității de PENTA, funcțiile managementului, se exercită cu anumite deficiențe (exemplu: ANRSPS ca autoritate publică care îndeplinește atribuțiile Guvernului pe această linie, este lipsită de independență, fiind în subordinea MAI, situație care generează conflicte de interese);
- controlul intern/managerial exercitat în cadrul ANRSPS, în urma evaluării stadiului de implementare a celor șaisprezece standarde, îl apreciem ca fiind cu un grad de conformitate „parțial conform”.

Având în vedere principalele rezultate din acest capitol considerăm îndeplinit **obiectivul de cercetare nr. 2**, în sensul că printr-o abordare din punct de vedere managerial a activității de PENTA, au fost identificate cunoștințe semnificative care printr-o valorificare adecvată pot evita paralelismele și a duplicările în scopul gestionării în condiții de performanță a situațiilor de urgență, asediu, mobilizare sau război.

Capitolul III intitulat „*Rolul operatorilor economici în pregătirea economiei naționale și a teritoriului pentru apărare. Actualitate și orientări de perspectivă*”, este dedicat analizei capacității actuale a operatorilor economici respectiv de

asigurare cu resursele necesare pentru susținerea efortului de apărare la mobilizare sau la război. Au fost efectuate determinări care pot constitui orientări pentru sistemul național de apărare prin satisfacerea în condiții de performanță a nevoilor de bunuri și servicii.

În scopul consolidării securității statului, ne-am propus în cadrul acestui capitol să identificăm condițiile de descalificare și criteriile de selecție în privința capacității de exercitare a activității profesionale a operatorilor economici, pentru asigurarea nevoilor SNA.

Totodată în cadrul acestui capitol am analizat evoluția operatorilor economici cu atribuțiuni de PENTA în cadrul scenariului de regionalizare a teritoriului României. În planul susținerii efortului SNA procesul de regionalizare a teritoriului României își propune să faciliteze accesul la resursele cu această destinație și implicit la reducerea timpului de trecere graduală de la starea de pace la cea de mobilizare sau război, fără întreruperea proceselor economico-sociale.

Acest demers științific a fost realizat pe baza unui studiu de caz privind evoluția PENTA în județul Giurgiu, în cadrul scenariului de regionalizare a teritoriului României.

Metodele de cercetare utilizate în cadrul acestui capitol au fost: clasificarea, observarea, prezentarea descriptivă, raționamentul, cercetarea trans-disciplinară, analiza comparativă, analiza de conținut, metoda SWOT, analiza diagnostic, statistică și studiul de caz.

Principalele concluzii ale cercetării din acest capitol, sunt următoarele:

- infrastructura teritorială, prin obiectivele de pregătire operativă a teritoriului pentru apărare necesită să se constituie ca o componentă strategică a economiei naționale;
- domeniile care necesită să se constituie ca infrastructuri critice de nivel național sau european în scopul protejării acestora de către stat ca principal beneficiar (exemple: infrastructura aferentă transporturilor utilizată exclusiv pentru apărare, comunicațiile și tehnologia informației, lucrările publice și de amenajare a teritoriului, resursele și utilitățile publice);

- cadrul legal național favorabil investitorilor cu capital străin, asigură în România supremația acestora în sectoare economice vitale pentru SNA (exemple: sectorul energetic, industria de extracție și prelucrare a resurselor solului și subsolului, industria constructoare de mașini, comunicațiile, industria alimentară, sistemul bancar, de asigurări etc.);

- selecția operatorilor economici pentru activități de PENTA, în baza unor criterii de excludere a operatorilor cu capital străin și a celor cu capacitate tehnico-economică necorespunzătoare, poate crește în opinia noastră potențialul de trecere graduală de la starea de pace la cea de război, fără vulnerabilități ale SNA;

- reorganizarea administrativ teritorială pe regiuni, asigură dezvoltarea echilibrată la nivelul fiecărui județ prin calificarea respectiv accesarea fondurilor structurale necesare investițiilor, dezvoltarea uniformă a potențialului economic și uman din fiecare regiune respectiv facilitează trecerea graduală de la starea de pace la cea de mobilizare sau de război;

- județul Giurgiu, prin cifra de afaceri din ultimii ani, se situează din punct de vedere economic, la finalul clasamentului județelor din România al cărui lider este reprezentat de o companie transnațională cu capital străin;

- printr-un scenariu în care județul Giurgiu aparține Regiunii de sud (nr. 3) împreună cu județele Argeș, Călărași, Dâmbovița, Ialomița, Prahova și Teleorman, activitatea de PENTA va fi coordonată de Centrul Regional de Probleme Speciale (CRPS) nr. 3;

- pe baza analizei SWOT și a unui studiu de caz realizat la nivelul județului Giurgiu, considerăm că este posibilă îmbunătățirea activității de PENTA la nivelul Regiunii de sud, prin ridicarea gradului de operativitate și accesul facil la resurse.

Prin urmare, considerăm că **obiectivul de cercetare nr. 3**, este îndeplinit integral în sensul că prin evaluarea operatorilor economici în privința capacității profesionale pentru satisfacerea nevoilor SNA, fără a se aduce atingere securității sau intereselor țării.

Obiectivele de cercetare stabilite în cadrul acestei teze de doctorat, considerăm că au fost îndeplinite integral, prin faptul că au fost identificate informații științifice relevante în ceea ce privește potențialul economic și uman necesar nevoilor de apărare respectiv pentru asigurarea continuității proceselor socio-economice la declararea stării de mobilizare sau de război.

Propuneri:

Având în vedere principalele concluzii ale prezentei teze de cercetare, evidențiem în continuare principalele orientări în ceea ce privește PENTA, astfel:

➤ preocupările de modernizare ale sistemului militar necesită un accent deosebit pe activitatea de pregătire a structurilor de rezervă ale sistemului de mobilizare respectiv de PENTA;

➤ redresarea industriei naționale de apărare, poate fi realizată în opinia noastră prin reluarea rolului de către statul român ca principal beneficiar respectiv de investitor interesat de modernizarea și re tehnologizarea capacităților de producție în scopul asigurării FSNA cu produse militare compatibile cu noile cerințe de dotare;

➤ planificarea activității de PENTA, ar trebui să cuprindă și obiective pe termen lung care să asigure conform Constituției României, protecția exhaustivă a vieții cetățenilor și a bunurilor de orice fel;

➤ infrastructura teritorială pentru apărare, necesită extinsă la nivel național pentru asigurarea condițiilor de siguranță a cetățenilor și a bunurilor de asemenea;

➤ organizarea ANRSPS ca instituție independentă cu personalitate juridică, asigură îndeplinirea cu obiectivitate și imparțialitate a atribuțiilor care revin Guvernului pe linie de PENTA;

➤ domeniile de interes pentru sistemul național de apărare, necesită să fie clasificate ca și componente strategice ale economiei naționale respectiv sub protecția statului, principalul beneficiar și investitor al acestora;

➤ adoptarea unui cadru legal în conformitate cu politicile și strategiile UE de încurajare a IMM-urilor cu capital autohton, pentru îmbunătățirea activității de PENTA respectiv de consolidare a securității statului;

➤ stabilirea unor criterii de selecție și evaluare a operatorilor economici pentru asigurarea nevoilor SNA, fără a se aduce atingere securității statului;

➤ administrarea teritoriului României în sistem descentralizat pe regiuni, pentru desfășurarea activității de PENTA în condiții de performanță.

Orientările consemnate în prezentul raport de cercetare științifică pot constitui puncte de referință și pentru alte cercetări în domeniul dezvoltării cunoștințelor pe linie de PENTA respectiv pot conduce la îmbunătățirea activității acesteia și a securității naționale.

BIBLIOGRAFIE

I. LEGI, ORDONANȚE ȘI HOTĂRÂRI DE GUVERN

1. Legea nr. 31/1990 a societăților;
2. Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură;
3. Legea nr. 346 din 14 iulie 2004, actualizată, privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijloci;
4. Constituția României, Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 767, București, 2003;
5. Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, Monitorul Oficial nr. 163 din 7 august 1991;
6. Legea nr. 82/1992 privind rezervele de stat, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
7. Legea nr. 45 /1994, a apărării naționale a României;
8. Legea nr. 132/1997 privind rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public, modificată și completată cu Legea 410/2004, Republicată în anul 2014;
9. Legea nr. 82/1992, Republicată în 1997, privind rezervele de stat;
10. Legea nr. 215/2001 administrației publice locale;
11. Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliul Suprem de Apărare al Țării, Monitorul Oficial nr. 494 din 10 iulie 2002;
12. Legea nr. 481/2004, republicată și actualizată la data de 29 iunie 2009, privind protecția civilă;
13. Legea nr. 294/2007 privind derularea în România a proiectelor finanțate prin Programul NATO de Investiții în Securitate, modificată și completată cu Legea 10/2014;
14. Legea nr. 477/2003, privind pregătirea economiei naționale și a teritoriului pentru apărare, modificată cu Legea 329/2009;
15. Legea nr. 340/2004, republicată la data de 6 octombrie 2009 privind prefectul și instituția prefectului;
16. Legea nr. 42/2004 privind participarea forțelor armate la misiuni în afara teritoriului statului Român;
17. Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijloci;
18. Legea nr. 410/2004, pentru modificarea și completarea Legii nr. 132/1997 privind rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public;
19. Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului;
20. Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției;
21. Legea nr. 446/ 2006 privind pregătirea populației pentru apărare;
22. Legea nr. 346 /2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării, cu modificările și completările ulterioare;
23. Legea nr. 355/2009 privind regimul stării de mobilizare parțială sau totală a forțelor armate și al stării de război;
24. Legea nr. 329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar internațional;
25. Legea nr. 360 /2013 privind constituirea și menținerea unui nivel minim de rezerve de țiței și de produse petroliere;
26. Legea 10/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 294/2007 privind derularea în Romania a proiectelor finanțate prin Programul NATO de Investiții in Securitate;
27. Legea 270/2015 privind Statutul rezerviștilor voluntari;
28. Legea nr. 203/ 2015 privind planificarea apărării;

29. Legea nr. 232/2016 privind industria națională de apărare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative;
30. Ordonanța de urgență nr. 1/1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență;
31. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 95/2002 privind industria de apărare;
32. Ordonanța de urgență nr. 21/2004, privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență;
33. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Internelor și Reformei Administrative, modificată cu Ordonanța de urgență a Guvernului 18/2012;
34. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale;
35. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 98/2010 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice;
36. Hotărârea Guvernului 273/1994 pentru aprobarea Regulamentului de recepție a lucrărilor de construcții și instalații aferente acestora;
37. Hotărârea Guvernului nr. 1597/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 95/2002 privind industria de apărare;
38. HG nr. 330/2002, pentru aprobarea Normelor metodologice de valorificare sau casare a produselor scoase din rezerva de mobilizare;
39. Hotărârea Guvernului nr. 370/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 477/2003 Republicată privind pregătirea economiei naționale și a teritoriului pentru apărare;
40. Hotărârea Guvernului nr. 414/2004 privind aprobarea Regulamentului sistemului de priorități și alocare a resurselor pentru apărare;
41. Hotărârea Guvernului nr. 1844/2004 privind aparatul de specialitate al prefectului;
42. Hotărârea Guvernului nr. 1845/2004 privind preluarea în administrare a rezervelor de mobilizare de către Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale;
43. Hotărârea Guvernului nr. 219/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 132/1997 privind rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public;
44. Hotărârea Guvernului nr. 560 din 15 iunie 2005, pentru aprobarea categoriilor de construcții la care este obligatorie realizarea adăposturilor de protecție civilă, precum și a celor la care se amenajează puncte de comandă, modificată cu Hotărârea Guvernului nr. 37/2006;
45. Hotărârea Guvernului nr. 1204/2007 privind asigurarea forței de muncă necesare la mobilizare și pe timp de război cu personal cu obligații militare;
46. Hotărârea Guvernului nr. 969/2007 privind organizarea, desfășurarea și conducerea pregătirii pentru apărare a persoanelor cu atribuții de conducere în domeniul administrației publice, la nivel central și local;
47. Hotărârea Guvernului nr. 30/2008 privind aprobarea Strategiei naționale de apărare a țării;
48. Hotărârea Guvernului nr. 1380/2009 privind înființarea, organizarea, funcționarea și atribuțiile Administrației Naționale a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale;
49. Hotărârea Guvernului nr. 1174/2011 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind întocmirea și actualizarea monografiei economico-militare a județului, respectiv a municipiului București;
50. Hotărârea Guvernului nr. S-1178/2011 privind aprobarea Listei produselor și serviciilor din Planul de mobilizare a economiei naționale pentru apărare care, pot beneficia de sprijinul sistemului de priorități și alocare a resurselor pentru apărare;
51. Hotărârea Guvernului nr. S 398/2011 privind aprobarea Nomenclatorului și nivelurilor de constituire a rezervelor de mobilizare;

52. Hotărârea Guvernului nr. 1174/2011 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind întocmirea și actualizarea monografiei economico-militare a județului, respectiv a municipiului București;

53. Hotărârea Guvernului nr. 598/2014 privind înființarea pe lângă Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale a unei activități finanțate integral din venituri proprii;

54. Hotărârea Guvernului nr. 957/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri.

II. REGULAMENTE ȘI INSTRUCȚIUNI DEPARTAMENTALE ROMÂNEȘTI

1. Strategia de Transformare a Armatei României, Statul Major General, București, 2007, fondul de carte al Bibliotecii Universității Naționale de Apărare „Carol I”, cota inf. 567;

2. Strategia de securitate națională a României, București, 2007;

3. Strategia națională de apărare a țării, București, 2008;

4. Strategia națională privind protecția infrastructurilor critice, aprobată prin H.G. nr. 718 din 13 iulie 2011;

5. Carta albă a securității și apărării naționale a Guvernului, aprobată prin Hotărârea Parlamentului Nr. 10 din 13.05.2004;

6. Strategia de transformare a Armatei României, 2007;

7. Carta albă a Apărării, aprobată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, nr. 3414/ 2013;

8. Doctrina Armatei României, Statul Major General, 2011;

9. Planul Național de Dezvoltare a României 2007-2013;

10. Strategia națională de apărare a țării pentru perioada 2015 – 2019, adoptată prin Hotărârea Parlamentului României nr. 33 din 23 iunie 2015;

11. Ordinul Șefului Oficiului Central de Stat pentru Probleme Speciale nr. 109/196/5/25/16930/63/540 din 21.01.2003 de aprobare a Normelor privind elaborarea programelor de desfășurare a mărfurilor prin introducerea sistemului de distribuire către populație a principalelor produse alimentare și nealimentare pe bază de rații și cartele, în caz de mobilizare sau război;

12. Ordinul Șefului Oficiului Central de Stat pentru Probleme Speciale nr. 2.061/329/191 din 06.09.2004 privind aprobarea modelului, caracteristicilor, condițiilor de tipărire și păstrare a cartelelor pentru distribuirea către populație a principalelor produse alimentare și nealimentare pe bază de rații și cartele, în caz de mobilizare sau de război;

13. Ordinul nr. 1711/2004 al ministrului finanțelor publice pentru aprobarea Normelor metodologice privind finanțarea acțiunilor de pregătire a economiei naționale și a teritoriului pentru apărare și întocmirea bugetului de stat pentru război;

14. Ordinul Președintelui Institutului Național de Statistică nr. 337/2007, privind actualizarea Clasificării activităților din economia națională – CAEN, cu modificările și completările ulterioare;

15. Ordinul Președintelui Administrației Naționale a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale, președinte al Comisiei Centrale de Rechiziții nr. 81/11 aprilie 2011 privind aprobarea Nomenclatorului bunurilor rechiziționabile;

16. Ordinul comun nr. S/51/2011 pentru aplicarea Legii nr. 355/2009 privind regimul stării de mobilizare parțială sau totală a forțelor armate și al stării de război;

17. Ordinul comun nr. M.37/111/10.216/150/107.101/13.026 al ministrului apărării naționale, al ministrului administrației și internelor, al directorului Serviciului Român de Informații, al directorului Serviciului de Informații Externe, al ministrului economiei, comerțului și și pragurilor critice aferente sectorului ICN - infrastructură critică națională, „Securitate

mediului de afaceri și al directorului Serviciului de Telecomunicații Speciale, pentru stabilirea criteriilor sectoriale națională”publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 19.07.2011;

18. Ordinul nr. 82 din 23.04.2012 pentru aprobarea ghidului privind procedura de acordare de către ANRSPS a avizului pentru încadrarea obiectului concesiunii în infrastructura sistemului național de apărare, la solicitările de concesiune a bunurilor proprietate publică;

19. Normele privind elaborarea programelor de desfacere a mărfurilor prin introducerea sistemului de distribuire către populație a principalelor produse alimentare și nealimentare pe bază de rații și cartele, în caz de mobilizare sau război aprobate prin Ordinul Șefului Oficiului Central de Stat pentru Probleme Speciale nr. 109/2003;

20. Metodologia privind elaborarea Planului de mobilizare a economiei naționale pentru apărare;

21. Metodologia referitoare la întocmirea și transmiterea de către ministerele de resort și operatorii economici a propunerilor de asigurare a cererilor forțelor sistemului național de apărare și a estimărilor de resurse necesare pentru consumul economiei și populației în caz de război, pentru a fi cuprinse în proiectul Planului de mobilizare a economiei naționale pentru apărare;

22. Metodologia referitoare la întocmirea și transmiterea extraselor, indicatorilor specifici și a sarcinilor stabilite prin Planul de mobilizare a economiei naționale pentru apărare;

23. Metodologia privind elaborarea Planului de mobilizare a economiei județului pentru apărare;

24. Metodologia privind elaborarea Planului anual de pregătire a economiei naționale pentru apărare;

25. Instrucțiunea privind întocmirea și actualizarea monografiei economico-militare a județului, respectiv a municipiului București din 25.11.2011, aprobată cu Hotărârea Guvernului nr. 1174/2011;

26. Procedura operațională privind planificarea, organizarea și desfășurarea activităților de control în domeniul pregătirii economiei naționale și a teritoriului pentru apărare și al rechizițiilor de bunuri și prestărilor de servicii în interes public, Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale, București, 2012;

27. Ordinul Secretariatului General al Guvernului nr. 400/2015 pentru aprobarea Codului controlului intern/managerial al entităților publice.

III. DOCUMENTE, REGULAMENTE ȘI INSTRUCȚIUNI STRĂINE

1. Protocolul privind interzicerea folosirii în război a gazelor asfixiante, toxice sau similare și a mijloacelor bacteriologice de luptă, semnat la Geneva în data de 17 iunie 1925;

2. Tratatul de la Varșovia, numit în mod oficial Tratatul de prietenie, cooperare și asistență mutuală, fondată în 1949;

3. Decizia Comisiei Comunităților Europene din numărul C (2007) 845 din 16.03.2007, de stabilire a cerințelor rețelei Sistemului de Informații Schengen din a doua generație – (SIS II) (primul pilon);

4. Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului Europei privind combaterea crimei organizate și internaționale, din 24 octombrie 2008;

5. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene din 1 decembrie 2009;

6. Decizia Consiliului Uniunii Europene, nr. 712/2012 referitoare la conferința de examinare a Convenției privind interzicerea dezvoltării, producerii, stocării și folosirii armelor chimice și distrugerea acestora (CWC) din 2013;

7. Strategia Europa 2020 și stadiul implementării în România, Institutul European din România, București 2014.

IV. LUCRĂRI DE AUTORI ROMÂNI

1. Stăncioiu I., Militaru Gh., *Management. Elemente fundamentale*, București, Editura Teora, 1988;
2. Bolintineanu, Al., Duculescu, V., Monafu, G., *Războiul nuclear prin accident*, Editura Militara, București 1989;
3. Stoilești, C., Florea, Gh., *Istoria Apărării Civile*, Editura Porto Franco, 1993;
4. Putko, Al., Putko, B., *Tăcerea atomică*, Editura Nemira, București, 1994;
5. Boncu, S., “*Securitatea europeană în schimbare. Provocări și soluții*”, Editura Amco Press, București, 1995;
6. Zorlențan, T., Burduș, E., Căprărescu, G., *Managementul organizației*, Editura Economică, București, 1998;
7. Dobrotă, N., *Dicționar de economie*, Editura Economică, București, 1999;
8. Nicolescu, O., Verboncu, I., *Management, ediția a 3-a*, Editura Economică, București, 1999;
9. Drăgănescu, M., *Societatea informațională și a cunoașterii. Vectorii societății cunoașterii*, Editura Expert, București, 2001;
10. Nica, P., Prodan, A., Iftimescu, A., *Management, Ediția a 5-a*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2002;
11. Nica, D., *Sistemul de Mobilizare a Economiei*, Academia de Înalte Studii Militare, București, 2003;
12. Mihuț, I., *Management general*, Editura Carpatica, Cluj-Napoca, 2003;
13. Cernăianu, A., *Infrastructura teritorială și acțiunile militare*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2003;
14. Dolghin, N., *Geopolitica. Dependentele de resursele energetice*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2004;
15. Ilieș, L., *Managementul firmei*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2005;
16. Borza, A., *Management*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2005;
17. Văduva, Gh., *Război și cunoaștere*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2005;
18. Băețelu, V., *Generarea și Regenerarea Forțelor pentru Apărare*, Universitatea Națională de Apărare “Carol I”, București, 2006;
19. Alexandrescu, G., Văduva, G., *Infrastructuri critice. Pericole, amenințări la adresa acestora. Sisteme de protecție*. Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2006;
20. Duțu, P., *Leadership și management în armată*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2008;
21. Nicolescu, O., Verboncu, I., *Metodologii manageriale*, Editura universală, București, 2008;
22. Burciu, A., *Introducere în management*, Editura Economică, București, 2008;
23. Vîlcu, A., Chiuță, I., Anghel, E., *Managementul infrastructurii critice a sistemelor electroenergetice*, Editura Electra, București, 2009;
24. Ilieș, L., *Management*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2009;
25. Pușcașu, M., *Evaluarea managementului resurselor pentru apărare*, Editura Universității Naționale de Apărare „CAROL I”, București, 2009;
26. Pușcașu, M., *Apărarea națională și managementul resurselor pentru apărare*, Editura Universității Naționale de Apărare „CAROL I”, București, 2009;
27. Frunzeti, T., Mureșan, M., Văduva, Gh., *Război și haos*, Editura Centrului Tehnic Editorial al Armatei, București, 2009;
28. Nițu, I., *Analiza de intelligence – o abordare din perspectiva schimbării*, Editura RAO, București, 2012;

30. Toma, C., Lucrare de absolvire cu tema „*Implicațiile securității naționale asupra pregătirii economiei și teritoriului pentru apărare*”, Universitatea Națională de Apărare “Carol I”, București, 2012, cota LC/NS 3490;

31. Oniciuc, C., Lucrare de absolvire cu tema: „*Coordonarea, controlul și evaluarea activităților de pregătire a economiei naționale și a teritoriului pentru apărare*”, Universitatea Națională de Apărare “Carol I”, București, 2013, cota LC/NS 3852.

V. LUCRĂRI DE AUTORI STRĂINI

1. Fayol, H., *Administration industrielle et générale; prévoyance, organisation, commandement, coordination, contrôle*, H., Dunod et E., Pinat, Paris, 1916;

2. Feigenbaum, A.V., *Total Quality Control, Engineering and Management*, New York, McGraw-Hill, 1961;

3. Drucker, P., *Societatea postcapitalistă*, Editura Image, București, 1999;

4. Stiglitz, J., E., *Globalizarea. Speranțe și iluzii*, Editura Economică, București, 2002;

5. Certo, S., *Managementul modern*, Editura Teora, București, 2002;

6. Renard, J., *Théorie et pratique de l'audit interne*, Éditions d'Organisation, Paris, France, 2002;

7. Held, D., Grew, A., Mc., Goldblatt, D., Perraton, J., *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, Editura Polirom, Iași, 2004;

8. Minsky, H., P., *Cum stabilizăm o economie instabilă*, Publica, 2011;

9. Arendt, H., *Originile totalitarismului*, Editura Humanitas, București, 2014.

VI. SURSE WEB

1. <http://www.amosnews.ro/arhiva/agenda-summit-ului-nato-praga-21-22-noiembrie-2002-21-11-2002>;

2. <http://www.ancex.ro/?pag=10>;

3. http://ro.termwiki.com/RO/ABM_Treaty;

4. <http://www.cadranpolitic.ro>;

5. <http://mpviena.mae.ro/node/1396>;

6. <http://www.9am.ro/stiri-revista-presei/International/130905/START-1-si-START-2-tratatele-pentru-reducerea-arsenalelor-nucleare-ale-Rusiei-si-SUA.html>;

7. <http://militar.infomondo.ro/actualitate/noul-tratat-start-a-fost-semnat-la-praga.html>;

8. http://www.isuvl.ro/IPI/Materiale/PrCiv/Protectie%20NRBC/ArmeDM_Protectie;

9. http://www.academia.edu/9617166/R%C4%83zboiul_Iran-Irak;

10. <http://www.nato.int/docu/review/2007/issue3/romanian/art3.html>;

11. <http://www.mae.ro/node/28465>;

12. <http://2011.europa.md/subpagina/arata/33/Combaterea%20crimei%20organizate>;

13. <http://www.anpm.ro/dezvoltare-durabila>, accesat la data de 18.10.2015.

14. http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2014/06/20/000456286_20140620100846/Rendered/PDF/889080WP0v10RE0Smart0Development0Ma.pdf;

15. <http://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>;

16. <http://monitormapn.blogspot.ro/p/evolutia-industriei-de-aparare>;

17. <http://ebooks.unibuc.ro/StiinteADM/cornescu/cap1.htm>;

18. <https://managementmania.com/en/managerial-skills-according-to-katz>;

19. <http://www.leaders.ro/obiective-smart/>;
20. stps.ct@anrps.gov.ro;
21. http://www.cnam.fr/servlet/com.univ.collaboratif.utils.LectureFichiergw?ID_FICHIER=1295877017793; Le management au Ministère de la defense, p.7;
22. <https://managementmania.com/en/managerial-skills-according-to-katz>;
23. <http://www.roarmy.ro/armata-romana-trecutprezent-si-viitor/>;
24. <http://www.mapn.ro/buget/>;
25. <http://legeaz.net/dictionar-juridic/agent-economic>;
26. <http://www.dreptonline.ro/dictionarjuridic/termenjuridic.php?cuvant=Operator%20economic>;
27. http://www.coduri-caen.com/cod_caen_constructii.html;
28. <http://www.slideshare.net/edezvoltare/pezentare-por-05mai2015finalrefacut?ref=http://www.mdrap.ro/dezvoltare-regionala/-4970/-7166>;
29. <http://www.inforegio.ro/ro/por-2014-2020.html>;
30. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/history_nuts;
31. <http://www.giurgiu-ruse.ro/infotgrup/giurgiu.htm>;
32. <http://cnadnr.ro/ro/retea-administrata-drumuri-nationale>;
33. <http://www.mediafax.ro/politic/proiect-de-lege-romania-impartita-in-8-regiuni-unde-vor-fi-capitalele-regiunilor-10547169>.

VII. REVISTE

1. Gândirea Militară Românească, colecția din anii 2007-2015;
2. Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”, colecția din anii 2006-2015;
3. Onișor, C., „Infrastructurile militare critice”, publicată în Revista de științe militare nr.1/2008;
4. Întreprinderi. O nouă revoluție industrială, manuscris finalizat în martie 2013-broșură ce face parte din seria *Să înțelegem politicile Uniunii Europene*, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014;
5. Anuarul Statistic al României, Institutul Național de Statistică, București, 2015;
6. Revista Forțelor Terestre, colecția din anii 2007-2015;
7. Revista Impact Strategic, colecția din anii 2007-2015;
8. Revista NATO Review din anii 2007-2015.
9. Oficiul Registrul Comerțului – INS.

VIII. DOCUMENTE DE REFERINȚĂ

1. Lexicon militar, Editura SAKA, Chișinău, 1994;
2. Dicționarul explicativ al limbii române, Editura Academiei, ediția a II-a, București, 1996.
3. Enciclopedia Blackwell a gândirii politice, Editura Humanitas, București, 2006;
4. Dicționarul Blackwell de sociologie, Editura Humanitas, București, 2007;
5. Enciclopedia Universală Britanică, vol. I – XVI, Editura Litera, București, 2010;
6. Enciclopedie politică și militară – Lumea 2011, Editura Centrului Tehnic Editorial al Armatei, București, 2011;
7. Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan”, Dicționarul Explicativ al Limbii Române, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2012;
8. Enciclopedie politică și militară – Lumea 2013, Editura Rao, București, 2013.